

CULTURA ROMÂNĂ – CULTURA EUROPEANĂ

Boaghe Olga, DP-1411, FCGC, UTM
Conducător științific: conf. univ. dr. Vasilos V.

Abstract: *Cultura unui popor este un lucru destul de delicat, care trebuie studiat cu atenție și cu respect, dat fiind faptul, că orice popor își traduce experiența sa istorică într-o suită de creații culturale, care devin componente obiective ale vieții sale. Este vorba de opere și valori cristalizate în limbă și în toate formele de creație simbolică, în artă, religie, știință, filosofie, în gândirea socială și politică, opere care, alături de realizările materiale și tehnice, în ordine civilizațională, exprimă identitatea națiunilor care le-a produs, vocația lor creatoare.*

Cuvinte cheie: *cultură, identitate, integrare, pașoptism, unionism, cărturari, civilizație, dialog intercultural, valori, credințe, moravuri, tradiție.*

În lucrarea dată, îmi propun să analizez și să evidențiez care este viitorul culturii noastre în procesul integrării în UE, este ea oare pusă în pericol, nu va fi așezată pe „bancheta din spate”, impunându-ne o nouă, istorie și o nouă cultură? Este necesar să nu uităm despre ceea ce ne reprezintă, și anume – cultura, care este o componentă structurală în viața națiunilor, dar și o expresie a sufletului și a spiritualității lor. Istoricul Fernand Braudel, autor al unor lucrări impresionante de investigație și analiză asupra epocii moderne, aprecia că termenul de cultură trebuie scris concomitent la singular și la plural. Pentru că, deși sunt legate organic de condiții particulare, culturile au în mod întins o vocație universală. Astfel, în lucrarea dată, aș dori să găsim răspuns la câteva întrebări destul de delicate și, respectiv, actuale, și anume:

- Ce semnificație are astăzi cultura națională?
- Cum ne „integrăm” în Europa – străndu-ne identitatea culturală sau renunțând la ea?

Vorbind despre cultura literară, este necesar de menționat că diverse personalități reamrcabile, ca: Cantemir, Maiorescu, Eminescu, Iorga, Blaga, Ionescu, Mircea Eliade, Călinescu, prin viziunile lor largi și multilaerale, cunoscuți la nivel internațional ne-au pregătit spiritual pentru o „integrare” demnă în Europa și pentru a înfrunța sfidările secolului XXI. Acest secol stimulează comunicarea interculturală și obligă

culturile să dialogheze între ele pentru o mai bună dezvoltare. Putem constata, printre altele, că cultura română-cultura europeană se caracterizeaza prin trei expresii principale: diversitatea tradițiilor, a modurilor de viață și a formelor de creație culturală. De altfel, în „Constituția europeană” se

menționează că Uniunea Europeană va proteja și încuraja diversitatea culturală și lingvistică a națiunilor europene, că va milita pentru conservarea patrimoniului cultural european, în varietatea sa istorică, etnică și națională. Însă când a început procesul de integrare a culturii românești în cea europeană? Astfel, școala Ardeleană, generația pașoptistă și unionistă, apoi cea a Junimii a lui Maiorescu și Eminescu – toate aceste mișcări și doctrine culturale au militat pentru modernizarea societății românești și pentru întregirea ei în spațiul European. Deci putem vorbi de patru momente ale sincronizării culturii românești în cea europeană:

1. Primul moment e în veacul al XVI-lea. Sașii, vrând să convertească pe români la protestantism, le tipăresc cărți bisericești în românește. Cel mai important fapt cultural este opera tipografică a diaconului Coresi, care, prin cărțile sale, a contribuit la crearea și răspândirea limbii române literare.

2. Al doilea moment important e în secolul al XVII-lea, chiar în Moldova, când civilizația Apusului își arată adevărata influență asupra națiunii noastre prin polonezi. Popor de cultură europeană, datorită culturii lor latine, polonezii au, încă din veacul al XVI-lea, o mare influență asupra spațiului românesc. Grigore Ureche, Costineștii, Mitropolitul Dosoftei și alții sunt mai mult sau mai puțin familiarizați cu cultura apuseană, știu însă limba poloneză și pe cea latină în care puteau citi mai mult. În jurul lor, alții, mai puțin cărturari, învață și ei ceva de la aceștea. Acești cărturari și principele Dimitrie Cantemir, cosmopolit, având o vastă cultură europeană, constituie o veritabilă mișcare culturală, capabilă să sincronizeze Țările Române cu Europa.

3. La mijlocul secolului al XIX-lea, reluarea legăturilor dintre Țările Române și Occident a fost meritul așa-numitei generații pașoptiste. Pleiada fruntașilor revoluției române de la 1848, reprezentată de personalități ca Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, frații Brătianu, etc., au creat mișcarea politică numită pașoptism. Plecați la studii în străinătate, tinerii români („bonjuriștii”) au adus din Apus învățătură și soluții pentru construirea unui stat național modern. Mulți dintre ei erau membri ai unor loji masonice franceze, aveau legături cu cercurile politice radicale sau chiar socialiste, erau prieteni cu ilustre personalități franceze (Jules Michelet, Edgar Quinet), fapt care a avut beneficii pentru cei de acasă.

4. La rândul ei, prima jumătate a secolului al XX-lea s-a impus prin sincronizarea culturii și civilizației românești cu civilizațiile și culturile apusene. Negulescu, Lucian Blaga, Al. Rosetti sunt doar câțiva dintr-o pleiadă strălucită de savanți integrați în spiritul European, însă, desigur, ca după o lungă și dificilă perioadă în care am fost contaminați de cultura rusă, după o perioadă în care ne-au fost impuse ideologiile și cultura lor, prin numeroase forme de constrângere, inevitabil persistă acea tensiune și frică de a nu se repeta aceeași situație, însă, la sigur, nimeni nu mai lasă să se repete același lucru.

În contextul dat, este necesar de menționat și temeiul juridic pe care se sprijină acțiunile UE pentru o integrare sigură, și anume: activitatea UE în domeniul culturii completează politica culturală a statelor membre în diferite domenii, de exemplu: protecția patrimoniului cultural, cooperare între instituțiile culturale dintre state și promovarea mobilității celor care lucrează în domenii creative. Comisia Europeană a propus și o agendă europeană pentru cultură, care are la bază trei seturi comune de obiective:

- 1) Diversitatea culturală și dialogul intercultural;
- 2) Promovarea culturii ca un catalizator al creativității;
- 3) Cultura ca element vital în cadrul relațiilor internaționale.

În cadrul primului set de obiective, UE și toate părțile interesante relevante trebuie să conlucreze pentru stimularea *dialogului intercultural*, astfel încât să se asigure că diversitatea culturală a Uniunii este înțeleasă, respectată și promovată. De exemplu, aceștia ar trebui să urmărească întărirea mobilității transfrontaliere a artiștilor și a celor care lucrează în sectorul cultural, precum și circulația operelor de artă în afara granițelor statelor membre.

Cel de al doilea set de obiective are în vedere *promovarea culturii ca un catalizator al creativității* în cadrul Strategiei de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă și a strategiei ulterioare, *Strategia UE 2020*.

Promovarea culturii ca element vital în cadrul *relațiilor internaționale* ale Uniunii reprezintă cel de al treilea set de obiective. Ca parte a Convenției UNESCO privind protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale, UE se angajează să dezvolte un rol cultural nou și mai activ al Europei în cadrul relațiilor internaționale, precum și să integreze dimensiunea culturală ca un element vital în raporturile sale cu țările și regiunile partenere.

Ce este, de fapt, cultura? Ea poate însemna:

a) practicile, valorile, credințele și moravurile unei societăți, sau un „stil de viață”;

b) printre altele, poate fi reprezentată în diferite domenii din sfera umanului precum arta, literatura, cinematografia, filosofia, dansul, teatrul, poezia, critica de artă și cea literară. Mi-ar plăcea să dezbăt faptul că al doilea sens al termenului „cultură” este esențial pentru sensul de bază al termenului „culture” ca set de valori, tradiții.

Așadar, integrându-ne în UE viitorul culturii noastre nu ar trebui să fie o problemă, fiindcă ea mereu va exista și va persista prin diversele forme de exprimare a poporului: prin creațiile sale, discursurile, lucrările sale etc., care au fost adesea prima și ultima salvare a libertății în circumstanțele unui sistem politic-social represiv, unele dintre elementele-cheie care ne ajută să fim umani. Voi concluziona cu un ultim citat, așa cum spune Kenneth Kaunda (primul președinte al Republicii Zambia): „O țară fără cultură e ca un trup decapitat”.

Acest adevăr general despre „cultură” se aplică la nivel mondial tuturor culturilor.

Bibliografie selectivă:

1. Istoria culturii române. [www.istoria](http://www.istoria.culturii.romane.md) culturii romane.md.
2. Sorin Alexandrescu, Paradoxul roman, Bucuresti,Editura Univers. [www.cultura](http://www.cultura.si.societate.md) si societate.md.
3. Dictionarul operelor filosofice romanesti.
4. Integreaea europeană www.integreaea.europeana.md.

PACTUL RIBBENTROP-MOLOTOV ȘI CONSECINȚELE LUI PENTRU BASARABIA

Bevziuc Tatiana, FFT 141 UTM
Conducător științific: dr. conf. Braga Mihai

Pentru a intra în esența acestor lucruri trebuie să pornim de la originea problemei. Pactul Ribbentrop-Molotov, a fost un tratat de neagresiune încheiat între Uniunea Sovietică și Germania nazistă, semnat la Moscova, la 23 august 1939 de ministrul de externe sovietic Viaceslav Molotov și ministrul de externe german Joachim von Ribbentrop, în prezența lui Stalin. De fapt miezul acestui Pact era Protocolul adițional secret care expunea scopurile imperiale ale celor doi dictatori. Prin acest Protocol secret se recroiește harta Europei și se delimitează cele două zone de influență (sovietică și germană) de la Marea Baltică la Marea Neagră. Acest protocol conținea următoarele puncte :

1. În cazul unei transformări teritoriale și politice a teritoriilor aparținând statelor baltice (Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania), frontiera nordică a Lituaniei va reprezenta frontiera sferelor de interes atât ale Germaniei, cât și ale U.R.S.S. În legătură cu aceasta, interesul Lituaniei față de teritoriul Vilno este recunoscut de ambele părți.

2. În cazul unei transformări teritoriale și politice a teritoriilor aparținând statului Polonez, sferele de interes, atât ale Germaniei, cât și ale U.R.S.S., vor fi delimitate aproximativ de linia râurilor Narev, Vistula și San. Problema dacă în interesele ambelor părți ar fi de dorit menținerea unui stat Polonez independent și a modului în care vor fi trasate frontierele acestui stat, poate fi soluționată definitiv numai în cursul evenimentelor politice ulterioare. În orice caz, guvernele vor rezolva această problemă pe calea unor înțelegeri prietenești.